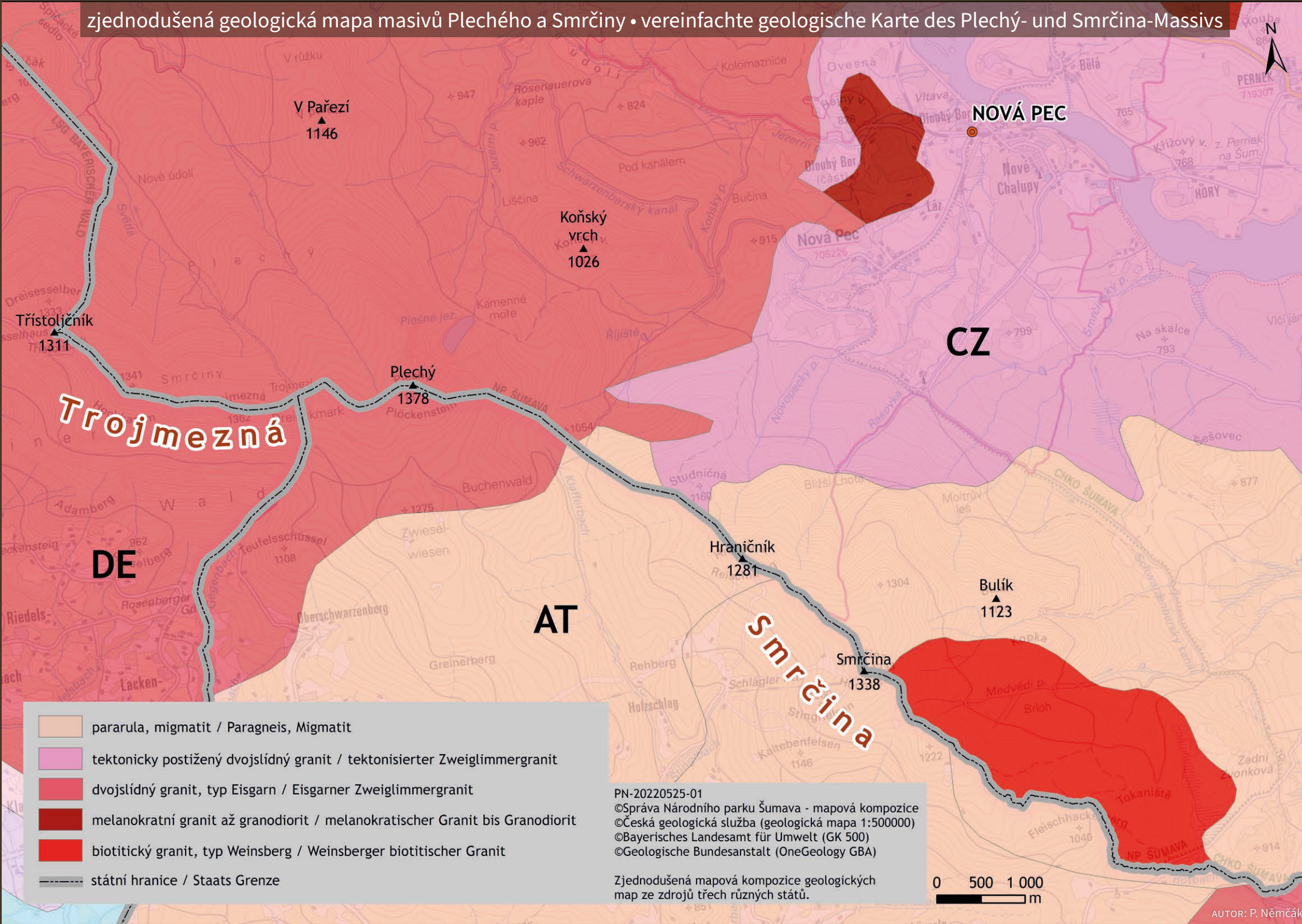

Druhově bohaté a chudé lesy

Zásadním faktorem určujícím druhové složení a charakter vegetace je substrát. Ve vyšších polohách Šumavy prakticky schází vysloveně bazické substráty (např. vápence), jejichž plošnější výskyt by výrazně ovlivnil druhové bohatství cévnatých rostlin celého pohoří. Avšak i převažující silikátové horniny se mezi sebou značně liší svými fyzikálními vlastnostmi a zejména minerálním složením a uvolňováním prvků důležitých pro růst rostlin. Tyto rozdíly výrazně ovlivňují konkrétní podobu vegetace a skladbu flóry.

Hezkou ukázkou rozdílů mezi minerálně chudšími a silnějšími podklady je zdejší kontaktní zóna masivů Plechého a Smrčiny. Zatímco masiv Plechého je budován dvojslídným granitem s muskovitem a biotitem s nízkým obsahem bazických prvků (vápníku a hořčíku), masiv Smrčiny je budován z velké části pararulami s poněkud vyššími obsahy těchto bazických prvků, méně pak porfyrickým biotitickým granitem, který je na báze rovněž mírně bohatší. Rozdíl se zřetelně projevuje ve flóře a vegetaci.

Arten reiche und arme Wälder

Wir befinden uns zwischen den Massiven von Smrčina und Plechý. Hinsichtlich der Vegetation sind die beiden Berge überraschend unterschiedlich. Der Ausgangsgestein ist entscheidend dafür, welche Pflanzenarten an einem Ort wie üppig wachsen. In den höheren gelegenen Teilen des Böhmerwaldes gibt es praktisch kein basisches (alkalisches) Ausgangsgestein (z. B. Kalkstein), an den seltene Pflanzenarten gebunden sind. Auch die vorherrschenden silikatischen (sauren) Gesteine unterscheiden sich erheblich in ihrer mineralischen Zusammensetzung und Freisetzungsfähigkeit von Elementen, die für das Pflanzenwachstum wichtig sind. Diese Unterschiede wirken sich erheblich darauf aus, welche Arten wo wachsen, und auch auf ihre Häufigkeit.

Gerade die hiesige lokale Kontaktzone des Plechý- und Smrčina-Massivs ist ein schönes Beispiel für die Unterschiede zwischen mineralärmeren und -reichen Ausgangsgesteinen. Während das Plechý-Massiv aus Doppelglimmergranit mit geringem Gehalt an basischen Elementen wie Kalzium und Magnesium aufgebaut ist, besteht das Smrčina-Massiv größtenteils aus Migmatit mit etwas höheren Anteil dieser Elemente.

V masivu Smrčiny totiž nalezneme řadu náročnějších druhů, které v masivu Plechého nerostou vůbec nebo jsou tam velmi vzácné. Jedná se například o plicník lékařský (*Pulmonaria officinalis*), kostival hlíznatý (*Symphytum tuberosum*), mařinku vonnou (*Galium odoratum*) nebo z vzácnějších keřů lýkovec jedovatý (*Daphne mezereum*). Ale i druhy zcela běžné, jako například devětsil bílý (*Petasites albus*), tvoří v příhodnějších podmínkách rozsáhlé porosty, zatímco na chudších místech rostou jednotlivě. Ještě výrazněji se efekt substrátu projevuje na minerálně bohatějších durbachitech, které z velké části budují masivy Knížecího stolce a Stožce. Tam je zpravidla vytvořeno výrazné keřové patro například s hojným výskytem zimolezu černého (*Lonicera nigra*). Původní podmínky a vegetace horských smíšených lesů jsou pak často změněny lesnickým hospodařením. Zejména opakovaná výsadba smrku po vykácení původních porostů významně ochudila bylinné a keřové patro.

Der Unterschied spiegelt sich deutlich in der Vegetation wider. Im Smrčina-Massiv finden wir eine Reihe anspruchsvollerer Arten, die im Plechý-Massiv überhaupt nicht wachsen oder sehr selten sind. Dies sind beispielsweise das Gefleckte Lungenkraut (*Pulmonaria officinalis*), der Knoten-Beinwell (*Symphytum tuberosum*), der Waldmeister (*Galium odoratum*) oder der seltene Strauch Gewöhnlicher Seidelbast (*Daphne mezereum*). Aber auch recht häufige Arten, wie die Weiße Pestwurz (*Petasites albus*), bilden unter günstigeren Bedingungen große Bestände, während sie an schlechteren Standorten einzeln wachsen. Noch ausgeprägter ist die Wirkung des Substrats bei den mineralreichen Durbachiten, die größtenteils die Massive Knížecí stolec und Stožka bilden. Meist ist dort eine ausgeprägte Strauchschicht vorhanden, beispielsweise mit reichlichem Vorkommen der Schwarzen Heckenkirsche (*Lonicera nigra*). Die ursprünglichen Bedingungen und die Vegetation der Bergmischwälder werden heute häufig durch die Forstwirtschaft verändert. Insbesondere die Pflanzung von Fichten nach dem Fällen der ursprünglichen Bestände hat die Kraut- und Strauchschicht meist erheblich dezimiert und die Nadelstreu trägt zur Versauerung der Böden bei.

Europäische Union
Evropská unie
Europäischer Fonds für
regionale Entwicklung
Evropský fond pro
regionální rozvoj

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern –
Tschechische Republik
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)

Přírodovědecká
fakulta
Faculty
of Science

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Staatliche
Naturwissenschaftliche
Sammlungen Bayerns

